

* * *

LOODETAV TULEVIKU INFORMATSIOON (2026–2029) järgmistel lehekülgedel:

DIE ZUKÜNFTSINFORMATION (2026–2029) auf den nächsten Seiten:

EXPECTED FUTURE INFORMATION (2026–2029) on the next pages:

Kui õnnestub organisatsiooniliselt ja finantsiliselt, siis edaspidi näeks tänane toimkond rahvusvahelist kolmekeelset teadusajakirja järgmiste pühendumustega:

Bei organisatorischem und finanziellem Erfolg sieht der heutige Vorstand künftig eine internationale dreisprachige wissenschaftliche Zeitschrift mit folgenden Verpflichtungen vor:

If organizationally and financially successful, in the future today's board would see an international trilingual scientific journal with the following commitments:

XXXIV 2026 (Eesti-Estland-Estonia):

Majanduspoliitika ja ettevõtetemajandus Euroopa Liidu riikides – aasta 2026: 30 aastat regionaalse Tartu Ülikooli Pärnu kolledži asutamisest Pärnus / Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised Eestis 19. oktoobril 2025 – tulemused ja esialgsed tegevused 2025 – 2026 ... (Diskussioonid: 3. – 5.07.2026)

Die Wirtschaftspolitik und Betriebswirtschaft in den EU-Mitgliedsstaaten – 2026: Vor 30 Jahren wurde der regionale College, das College Pärnu der Tartuer Universität gegründet / Kommunalwahlen in Estland am 19. Oktober 2025 – Ergebnisse und vorläufige Aktivitäten 2025–2026 ... (Discussionen: 3. – 5.07.2026)

Economic Policy and Business Administration in the EU Member States – 2026: 30 years from the establishment of the regional college, Pärnu College of the University of Tartu in Pärnu / Local government council elections in Estonia on October 19, 2025 – results and preliminary activities 2025 – 2026 ... (Discussions: 3. – 5.07.2026)

2025 – 2026: Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised Eestis 19. oktoobril 2025 – tulemused ja esialgsed tegevused 2025 – 2026 ...

2025 – 2026: Kommunalwahlen in Estland am 19. Oktober 2025 – Ergebnisse und vorläufige Aktivitäten 2025–2026 ...

2025 – 2026: Local government council elections in Estonia on October 19, 2025 – results and preliminary activities 2025 – 2026 ...

2026 – 30 aastat regionaalse Tartu Ülikooli Pärnu kolledži asutamisest Pärnus
2026 – 30 Jahre seit der Gründung des regionalen Pärnu College der Universität
Tartu in Pärnu

2026 – 30 years since the establishment of the regional Pärnu College of the University of Tartu in Pärnu

XXXV 2027 (Eesti-Estland-Estonia):

Majanduspoliitika ja ettevõtetmajandus Euroopa Liidu riikides – aasta 2027:
XXXV aastakäiku ajakirja

Die Wirtschaftspolitik und Betriebswirtschaft in den EU-Mitgliedsstaaten – 2027: XXXV Jahrgänge der Zeitschrift

Economic Policy and Business Administration in the EU Member States – 2027: XXXV year of issue journal

2027 – XXXV aastakäiku ajakirja

2027 – XXXV Jahrgänge der Zeitschrift

2027 – XXXV year of issue journal

XXXVI 2028 (Eesti-Estland-Estonia):

Majanduspoliitika ja ettevõtetmajandus Euroopa Liidu riikides – aasta 2028:
Eesti Vabariik – 110 (24. veebruar 1918)/ 110 aastat eestikeelset rahvuslikku
Tehnikaülikooli Eestis (17. september 1918)

Die Wirtschaftspolitik und Betriebswirtschaft in den EU-Mitgliedsstaaten – 2028: Republik Estland – 110 (24. Februar 1918)/ 110 Jahre von der Gründung der
estnischsprachigen nationalen Technische Universität (17. September 1918)

Economic Policy and Business Administration in the EU Member States – 2028: Republic of Estonia – 110 (24. February 1918)/ 110 years of the Estonian
language national University of Technology in Estonia (17. September 1918)

2028 – Eesti Vabariik – 110 (24. veebruar 1918)

2028 – Republik Estland – 110 (24. Februar 1918)

2028 – Republic of Estonia – 110 (24. February 1918)

2028 – 110 aastat eestikeelset rahvuslikku Tehnikaülikooli Eestis (17. september
1918)

2028 – 110 Jahre von der Gründung der estnischsprachigen nationalen Technische
Universität (17. September 1918)

2028 – 110 years of the Estonian language national University of Technology in
Estonia (17. September 1918)

NB! NB! NB!

XXII üldtantsupidu ja XIV noorte tantsupidu toimuvad 1.-2. juulil 2028 Kalevi
staadionil.

XXIX üldlaulupidu ja XIV noorte laulupidu toimuvad 8.-9. juulil 2028 Tallinna lauluväljakul.

Das XXII. allgemeine Tanzparty und das XIV. Jugendtanzfestival finden am 1. und 2. Juli 2028 im Kalev-Stadion statt.

Das XXIX. Allgemeine Liederfestival und das XIV. Jugendliebfestival finden am 8. und 9. Juli 2028 auf dem Tallinner Liederfestivalgelände statt.

The XXII General Song Festival and the XIV Youth Dance Festival will take place on July 1-2, 2028 at Kalev Stadium.

The XXIX General Song Festival and the XIV Youth Song Festival will take place on July 8-9, 2028 at the Tallinn Song Festival Grounds.

XXXVII 2029 (Eesti-Estland-Estonia):

Majanduspoliitika ja ettevõtetmajandus Euroopa Liidu riikides – aasta 2029:

Eesti Vabariik– 25 aastat EL-s ja NATO-s (2004) / 110 aastat eestikeelset Tartu Ülikooli (1919) / 330 aastat Tartu Ülikooli asumisest Pärnusse (1699–1710) / 45 aastat esimesest, nn laevakonverentsist ja ajakirja asutamisest (1984)

Die Wirtschaftspolitik und Betriebswirtschaft in den EU-Mitgliedsstaaten – 2029: Republik Estland – 25 Jahre in EU und in NATO (2004) / 110 Jahre estnischsprachige Universität Tartu (1919) / Vor 330 Jahren zog die Universität Tartu nach Pärnu (1699–1710) / 45 Jahre seit der ersten, sog. Schiffskonferenz und seit Gründung der Zeitschrift (1984)

Economic Policy and Business Administration in the EU Member States – 2029: Republic of Estonia – 25 years in EU and in NATO (2004) / 110 years of the Estonian-language University of Tartu (1919) / 330 years from the temporary relocation of the University of Tartu to Pärnu (1699–1710) / 45 years from the first, so-to-say ship conference and the foundation of journal (1984)

2029 – Eesti Vabariik– 25 aastat EL-s ja NATO-s (2004)

2029 – Republik Estland – 25 Jahre in EU und in NATO (2004)

2029 – Republic of Estonia – 25 years in EU and in NATO (2004)

2029 – 110 aastat eestikeelset Tartu Ülikooli (1919)

2029 – 110 Jahre estnischsprachige Universität Tartu (1919)

2029 – 110 years of the Estonian-language University of Tartu (1919)

2029 – 330 aastat Tartu Ülikooli asumisest Pärnusse (1699–1710)

2029 – Vor 330 Jahren zog die Universität Tartu nach Pärnu (1699–1710)

2029 – 330 years from the temporary relocation of the University of Tartu to Pärnu (1699–1710)

2029 – 45 aastat esimesest, nn laevakonverentsist ja ajakirja asutamisest (1984)

2029 – 45 Jahre seit der ersten, sog. Schiffskonferenz und seit Gründung der Zeitschrift (1984)

2029 – 45 years from the first, so-to-say ship conference and the foundation of journal (1984)

2029 – Konverentsi seeria algataja ja ajakirja asutaja Matti Raudjärv – 80

2029 – Initiator der Konferenzreihe und Gründer der Zeitschrift Matti Raudjärv – 80

2029 – Initiator of the conference series and founder of the journal Matti Raudjärv – 80

* * *

Jätakuusutlukkuse huvides võiks edasi järgnevatel aastatel toimuda nii teaduskonverents kui ilmuda eelretsenseeritud ja viidatud rahvusvaheline teadusaja- kiri:³⁵⁶

2030 – konverents ja ajakirja 38. aastakäik

2031 – konverents ja ajakirja 39. aastakäik

2032 – konverents ja ajakirja 40. aastakäik:

Tartu Ülikooli asutamise 400. aastapäev

2033 – konverents ja ajakirja 41. aastakäik

2034 – konverents ja ajakirja 42. aastakäik:

50 aastat esimesest, nn laevakonverentsist (1984) ja ajakirja asutamisest (1984³⁵⁷, 2007 ...)

---

³⁵⁶ Tore kui selleks ajaks või varem, oleks nii ajakirja väljaandmise kui konverentsi korraldamise juba nooremad kolleegid üle võtnud ja edasi arendanud või arendaksid! Täna see peatoimetajana sooviksin neile julgust ja edu! Vajadusel olen valmis noori kolleegide nõustama konsultandina.

³⁵⁷ Aastatel 1984 ja 1994 – 2006 ilmus teadusartiklite kogumik, mis oli viimastel aastatel juba retsenseeritud õppejõudude ja doktorantide poolt, olles 2007. aastast ilmunud, nüüd juba kolmekeelsele (inglise, saksa ja eesti keel), rahvusvahelisele teadusajakirjale nn eelkäijaks. Matti Raudjärv (TPI/TTÜ; alates 1994 TÜ) oli kogumiku puhul vastutav toimetaja ja Jüri Sepp (TÜ) kaastoimetaja.

Alates 1996. aastast muutusid meie konverents ja kogumik/ ajakiri rahvusvaheliseks, sest osalesid külalised Saksamaalt ja Poolast, ja see on jätkunud sakslaste puhul tänaseni. Kui 1984, 1994 ja 1995 toimus konverentsitöö ja toitlustamine ning ööbimine endises Värskas Põhjalaagris (asutatud 1926), kus olid rahuldavad pesemisvõimalused ja järve ääres ka leilisaun (vt fotod 1, 3-5, 7-8), siis

1996. aastast alates sai meie konverentsil osalejate majutuskohaks Värskas Sanatoorium (asutatud 1972; 1992 aktsiaselts; vt foto 9), kus toimus konverentsitöö, majutus, toitlustamine, vaba aeg, soovi korral raviprotseduurid sanatooriumi ravikorpuses /mitmesugused muda-, mineraalvee- ja ürtide vannid, massaaž, soolakamber ja palju muud tervisele kasulikku. Sanatooriumis konverentsitööd tehes olid head võimalused vabal ajal nii Seto Vabadhummuseumis ja kui sanatooriumi ruumes kontserte kuulata, bussiekskursioonid ümbruskonnas sh tutvumine muuseumis sepakoja tööga ja savipõletamisega, õhtuti olid baaris tantsuvõimalused ja diskussioonid). Ka suitsusauna võimalus oli muuseumis olemas!

Sanatooriumis olid saadaval juuksuriteenused ning sanatooriumi kauplus. Sanatooriumis oli ka soome saun koos basseiniga. Rannas oli võimalus päevitada-ujuda, kasutada olid sõudepaadid ja vesi-jalgtrattad. Samas sai laevaga ka järvel Piirisaarele tutvumisreisile sõita.

Värskas olime konverentsiga kokku 20 korda, seega XX konverents toimus 28.–30. juunil 2012. Kuna olime nii palju kordi Värskas olnud, siis tehti ettepanek edaspidi mujal konverents korraldada. Peakorraldajana olen seda meelt, et kui Tartu Jõesadam hangiks sellise laeva, kus

---

oleks võimalik pardal ka konverentsi pidada ning Värskasse sõita (nii nagu aastal 1984), siis võiks huviliste olemasolul seda korraldada.

2013. aastast algas meil uus aeg – Jänedal toimus 27.– 29. juunil 2013 XXI konverents (Jänedal valiti välja rohkem kui kümne võimaliku koha seast; vt fotod 13 – 17). Uus aeg on läinud aga keeruliseks: aastal 2020 kui oleks pidanud XXVIII konverents toimuma, mõllas nii Eestis kui mujal koroonaviirus COVID-19, millesse haigestusid inimesed ka järgmisel, 2021. aastal ja samuti edaspidi (kuigi väiksemas ulatuses). 2022 veebruaris algas Venemaa agressioon Ukrainas ning tekitas täiendavaid probleeme, paraku seda tänaseni. Halvenes ka keskkond, sh kasvasid hinnad kõigis valdkondades.

Oleme küll teinud ettevalmitusi ja pidanud läbirääkimisi, et aastal 2026 võiks XXVIII konverents toimuda, aga siis jätkata juba saartel. Konverentsi toimumine sõltub huvist, st võimalike osalejate hulgast.

Ajavahemikus 2001 – 2022 (seega 22 aastat) toimus suurepärane rahvusvaheline kirjastuskoostöö:

aastast 2001 algas meil viljakas koostöö saksa teaduskirjastusega „Berlin Verlag Arno Spitz“ (asutatud Berlin-Dahlemis 1962) rahvusvahelise majanduspoliitika-alase teaduskogumiku väljaandmiseks. Aastal 2002 muudeti meie koostööpartneri, saksa kirjastuse, nime: „Berliner Wissenschafts-Verlag“ (BWV).

Aastast 2007 arendasime teaduskogumikku edasi, milleks on tänane kolmekeelne rahvusvaheline eelretsenseeritud ja viidatud teadusajakiri „Estonian Discussions on Economic Policy/ Estnische Gespräche über Wirtschaftspolitik/ Eesti majanduspoliitilised väitlused“.

2015. aastal allutati BWV Stuttgartis asuvalle kirjastusele „Franz Steiner Verlag“ ja seega meediakontsernile „Deutscher Apotheker Verlag“.

Seejärel hakkas BWV iseseisvus ajapikku vähenema ning „Franz Steiner Verlag“ asus aastatel 2022–2023 BWVi programmi ümber korraldama, varasemast teisisi fookuseerima ning tööta-jaid koondama. Mitmel viimasel aastal vahetusid töötajad, kes ka meie ajakirjaga tegelesid. Siin oli oluline osa ka majandusliku olukorra halvenemisel, epideemiatel (koroon ja gripi viirused) ning sõjal Ukrainas.

Kokkuvõttes tähendasid need muudatused ja kõrvalmõjud seda, et eesti kirjastaja Mattimar OÜ ja saksa kirjastus BWV andsid käesoleva teadusajakirja viimati ühiselt välja aastal 2022 (nr-d 1-2/ 2022). Seega oli möödunud 22 aastat sisukat, viljakat ning sõbrallikku koostööd eesti ja saksa kirjastajate vahel.

Aastast 2022 laendasime ajakirja sisulist poolt – st võtsime juba 2021. aasta teisest poolest avaldamiseks senisest enam vastu ettevõtte ja ettevõtlusega seotud teadusartikleid eesmärgiga anda head võimalused samuti nendele teadlastele ja praktikutele, kes ettevõttemajanduse uurimisega tegelevad, seda nii Eestis kui teistes riikides. See annaks võimalused ka **ettevõttemajanduse** probleeme paremini majanduspoliitikaga siduda ja integreerida. Sisu poolest oleks nüüd tegemist **eelretsenseeritud ning viidatud rahvusvahelise ettevõttemajanduse ja majanduspoliitika teadusajakirjaga**.

Alates aastast 2023 on kirjastajaks vaid Mattimar OÜ, edaspidine koostöö mõne väliskirjastajaga pole aga välistatud.

Aastast 2023 kuni tänaseni on tehtud koostöö ettepanekuid ja isegi ajakirja ostu soove Hiinast, Indiast ja ühe teadlaste võrgustiku (ühaksa esindajat olid Kagu-Aasia riikidest /Malaisia, Indoneesia/, Lõuna-Aasia riikidest /Pakistan, Sri-Lanka/ ja Lähis-Idast /Iraak/) poolt. Viimaste aastate jooksul on tulnud mitmeid huvitavaid koostöö ettepanekuid eeskätt artiklite avaldamiseks meie ajakirjas: Georgiast, Pakistani, Poolast, Saksamaalt, Ukrainast, Venemaalt (Krasnodar, Moskva, teiselt poolt Uraale) ja mujalt. Vastasime – ajakirja teemakohastele ja headele artiklitele oleme alati avatud.

Aastast **2007** oli Matti Raudjärv ajakirja asutajana, koordinaatorina ja toimetajana peatoimetaja rollis /aastast 2009 juba täieõiguslik peatoimetaja aga töötas ka toimetajana/ ning kuna Jüri Sepp loobus koos- ja koostööst, siis moodustasime ajakirja toimkonna ülikoolide esindajatest, doktoritest – ajakirja rahvusvaheline kuuliikmeline toimetuskolleegium (esindajad Eestist /Peter Friedrich, Mart Sõrg/, Saksamaalt /Manfred O. E. Hennies, Enno Langfeldt, Armin Rohde/, Ungarist /Stefan Okruch/) ning toimetajad (Sulev Mäeltsemees TTÜ-st ja Janno Reiljan TÜ-st).

Aastal 2007 lisasime ajakirja trükivariandile CD (autorite teadusartiklid olid CD-l täisartiklitena ühes keeles ja trükisel olid artiklite kokkuvõtted teises keeles).

2008 valmis AS Värska Veekeskus (vt fotod 10-12). 2012 toimus meie konverents Värskas juba 20-ndat korda ning 2013 jätkasime (vahelduse mõttes) juba Jäneda Mõisa OÜ kompleksis (vt fotod 13-16). Esimesel aastal toimus konverentsitöö Jäneda lossis, järgmistel juba külalistemajas.

2015. aastal toimusid täiendused: toimetuskolleegiumi liige algusest, Manfred O. E. Hennies, asus ametisse toimetajana ning tema asemel sai toimetuskolleegiumi liikmeks Klaus Schrader Kieli Maailmamajanduse Instituudist (Saksamaa). Toimetaja-konsultandina asus tegevusse Ruth Tammeorg (TÜ raamatukogu), kes oli meid ka varem konsulteerinud. Seega oli meil toimkonnas juba viis toimetajat (M. Hennies, S. Mäeltsemees, M. Raudjärv, J. Reiljan, R. Tammeorg).

2018 lisandus toimetuskolleegiumi seitsmenda liikmena Irina Gogorishvili Tbilisi Riiklikust Ülikoolist (Georgia). Kuna saatuse tahtel lahkus jaanuaris meie seast Janno Reiljan (8.10.1951 – 23.01.2018), siis asus toimetajana tööle Üllas Ehrlich TTÜ-st.

2019 oli veel üks kurb sündmus – meie seast lahkus vaid lühikest aega toimetaja ametis olnud Manfred O. E. Hennies (10.09.1938 – 18.10.2019).

2022 lisandusid meie toimkonda IT toimetajad-konsultandid Ragnar Kolga (TÜ, Pärnu Kolledž) ja Jüri Kristal (CAD-i Eesti OÜ).

2024 täienes ajakirja toimetuskolleegium kahe liikmega – Raul Eamets (Bigbank AS, Eesti) ja Helgi-Annika Reisenbuk (TTÜ). Seega muutus kolleegium üheksaliikmeliseks.

2025 suurendasime kolleegiumi künneliikmeliseks, et välisliikmed oleks tuntavas ülekaalus. Nimelt täienes kolleegium kolleegiga Saksamaalt – Wolfgang Eibner (Jena Ernst-Abbe Rakendusülikool). Nüüd on toimetuskolleegiumi liikmete vahekorid eesti ja välisriikide vahel 4:6 teiste riikide kasuks.

2025 oktoobris tabas meid järjekordne kaotus. Raske haiguse tõttu lahkus meie hulgast Helgi-Annika Reisenbuk (21.01.1936–21.10.2025), kes sai vaevalt üks aasta meie toimetuskolleegiumi liige olla. Olime temaga kolleegid alates 1975. aasta sügisest TPI/ TTÜ majandusteaduskonnas/ teenindusökonoomika kateedris. Seega täitus meil sellest ajast käesoleva õppeaasta alguseks 50 aastat, seda eriti lepinguliste uurimistööde tegemisel ja siit tulenevalt ka ühisartiklite avaldamisel TPI toimetistes. Ka teaduskonverentsidel oli võimalus koos osaleda, näiteks, Tartus (mitmel aastal) ja Riias (1977. aastal, osales ka endine kateedrijuhataja dotsent Juhani Väljataga) ning 1988. aastal Krimmis, Sevastopoolis üleliidulisel konverentsil. Meil Eestis arutati laialdaselt siis juba Isemajandava Eesti probleeme

NB!

Aasta 2034 – mööduks 50 aastat esimese (oli ilmselt üldse üks esimesi Eestis), kolmepäevase nn laevakonverentsi toimumises ja ajakirja (teadusartiklite kogumiku-eelajakirja) asutamisest (1984). Söitsime mootorlaevaga „Vane-muine“ (Tartu-Värskä-Pihkva-Värskä-Tartu), pardal toimus konverentsitöö, ööbi-mi-ne oli Värskä aleviku lähedal endises Eesti Kaitseväe Petseri Põhjalaagris (Värskä laager).³⁵⁸ Örsava järve piirkonnas.

1926. aastal asutati kindral Nikolai Reegi eestvõttel Värskasse Örsava järve kaldale Eesti Vabariigi Kaitseväe Petseri Põhjalaager. See oli kaitseväe suvine väljaõppekeskus, kus harjutasid ratsa- ja suurtükiväelased üle Eesti.

Petseri maakonnas asusid Eesti Kaitseväe laagrid: Petseri Põhjalaager (Värskä laager) Örsava järve piirkonnas ja lõuna pool Petseri Lõunalaager (Petseri laager, asutati samuti 1926). Aastail 1927-1931 ehitati laagritesse 95 hoonet, millest enamik olid kerged puitehitised.

Põhjalaagris ehitati kasarmud sõduritele, staabihoone, elamud ohvitseride perekondadele, laagriülemale ja komandandile; pagaritöököda, pood; 500-kohaline kasiino ja söökla ning muud abihooned ehitasid sõdurid ise.

---

ja me mõlemad tegime Sevastopoolis ettekande sellest valdkonnast. Pea ülejäänud seltskond vaatas pärast ettekandeid meie peale viltu ja osa neist olid isegi ärritunud-pahased, ka meile esitatud küsimused olid veidi iroonilised. Ega meie end sellest mõneti ebasõbralikkusest häirida lasknud, sest Eesti püüdlused olid ju avalikud! Meie olime oma eesmärkide üle uhked. Aga üsna pea, 19. augustil 1991 Moskvas alanud riigipöördekatse järel, järgmisel päeval 20. augustil 1991, toimus Toompeal Eesti Vabariigi Ülemnõukogu istung, kus võeti vastu otsus Eesti riiklikust iseseisvusest. 105-liikmelisest Eesti Vabariigi Ülemnõukogust oli kohal 70 rahvasaadikut. Otsuse poolt hääletasid 69 rahvasaadikut, vastu ega erapooletuud saadikuid ei olnud. [https://et.wikipedia.org/wiki/Otsus_Eesti_riiklikust_iseseisvusest] 24.10.2025; Seega toimus **20. augustil 1991 Eesti taasiseseisvumine** ehk **Eesti iseseisvuse taastamine – Eesti Vabariigi de facto taastamine**. [https://et.wikipedia.org/wiki/Eesti_taaiseiseseisvumine] 24.10.2025.

Seega täna, aastal 2025, juba üle kolmveerand sajandi, oleme jälle iseseisvad ja vabad ning ajame Isemajandava Eesti asja, seda nii hästi või halvasti kui oskame ning meid ei kamanda mingi võõras ja rumal võim.

2025. aasta ajakirja avaldamisel asendasime CD USB-mälukaardiga, sest kõigil uuematel arvutitel (eriti nn sülearvutitel) ei ole võimalust CD-d kasutada. See on seoses ka uute tehnoloogiate kasutusele võtmisega.

Ajakirja nn eriväljaanded on ilmunud:

2016 – Janno Reiljan 65 (sellel väljaandel /2-2016/ oli ajutiselt kaastoiimetajaks ka toimetuskollegiumi liige Peter Friedrich);

2017 – Sulev Mäeltsemees 70 (artiklid numbris 1/ 2017);

2019 – Matti Raudjärv 70 (kirjutised numbrites 1-2/2019);

2024 – Matti Raudjärv 75 (asjakohased kirjatükid numbrites 1-2/2024).

Toimkondades on arutatud, et 2026. aastal võiks konverentsidega eesti saartel jätkata (esialgu on sihile võetud Manilaid, juhul kui on piisavalt huvilisi). Loodame, et talve lõpu poole on asjad selged. Jänedal toimuvad ulatuslikud ehitustööd ning seal ei saa ilmselt lähemal paaril aastal konverentse korraldada.

³⁵⁸ Põhjalaager / Visit Setomaa. [https://www.visitsetomaa.ee/et/pohjalaager] 8.09.2025

Õrsava järve vastaskaldale ehitati kasarmud suurtükiväelastele, tallid ja puutöökoda. Kahe laagri vahel asus Petseri laskeväli.

Sõdurite saabumine kevadati elavadas piirkonna elu olulisel määral. Enamik hooned on nüüdseks hävinud, kuid sõduritele koduks olnud barakid ja mõned elumajad on säilinud.

2020. aastal avati taastatud kujul laagri hoonete kompleksi kuulunud kindral Nikolai Reegi suveresident, mis on 1920. aastatel armastatud juugendstiili ehe näide (foto 2).

* * *

6. juunil 1960. aastal avas Vabariiklik Õpetajate Täiendusinstituut Värskas (MR: Põhjalaagri hoonetes) uue õppebaasi. Ajaleht Nõukogude Õpetaja kirjutas sel puhul: “6. juunil alustasid Värskas tööd vabariiklikud õpetajate täienduskursused, mis kestavad 2. juulini. Kursustel viibib praegu ligikaudu 250 algkooliõpetajat ja -juhatajat ning 5.-11. klassi joonestamise õpetajat, kes on siia kokku sõitnud vabariigi kõigist rajoonidest. Täienduskursuste kavas on rida üldpoliitilisi, teadusalaseid ja pedagoogilisi loenguid kõigile osavõtjatele ühiselt, kuna ainealane töö toimub algkoolide õpetajail ja juhatajaid ning joonestamise õpetajail eraldi. Peamine töö on korraldatud praktikumide näol.”

Värskast kujunes järgnevatel aastakümnetel õpetajate suvine kogunemiskoht, kus loengute ja praktikumide vormis viidi mitme nädala vältel läbi õpetajate täienduskoolitust. Värskas õppebaasi tegevus soikus 2000. aastate alguses.³⁵⁹

Täna (MR: 6.06.2020) möödub Vabariikliku Õpetajate Täiendusinstituudi (VÕT) õppebaasi avamisest Värskas 60 aastat. Aastail 1945–1989 tegutsenud VÕTi eesmärgiks oli õpetajate, koolijuhtide ja teiste haridustöötajate metoodiline nõustamine ja täiendamine.³⁶⁰

* * *

---

³⁵⁹ TLÜ Eesti Pedagoogika Arhiivmuuseum. 6. juuni 2020. [https://www.facebook.com/setomaa_koolidevarskaoppekoht/posts/t%C3%A4na-m%C3%B6%C3%B6dub-vabariikliku-%C3%B5petajate-t%C3%A4iendusinstituudi-v%C3%B5t-%C3%B5ppebaasi-avamisest-v%C3%A43304523304523172914494/] 8.09.2025

³⁶⁰ Setomaa koolide Värskas õppekoht. 6. juuni 2020. [https://www.facebook.com/setomaa_koolid_evarskaoppekoht/posts/t%C3%A4na-m%C3%B6%C3%B6dub-vabariikliku-%C3%B5petajate-t%C3%A4iendusinstituudi-v%C3%B5t-%C3%B5ppebaasi-avamisest-172914494/] 8.09.2025

Foto 1: Põhjalaagri kasarmu. [<https://maps.visitsetomaa.ee/files/thumbs/2/pohjalaager17d2758-TMXngPJrf5.jpg>] 8.09.2025

Foto 2: kindral Reegi maja. [<https://www.setomuseum.ee/storage/images/pubth1/tuul-reegi-maja-valjast-7-0App8HTXpao0vzF5EnDl.jpg>] 8.09.2025

Foto 3: Vaade kindral Reegi majast Õrsava järvele³⁶¹ (järve pindala on 24,2 ha)

Foto 4: Vaade laagrist Õrsava järvele.

---

³⁶¹ Fotol 3 ja 4 on sama allikas [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/36/%C3%95ravaj%A4rv_2021_07.jpg] 8.09.2025

Foto 5: Sellel Põhjalaagri fotol on rohkem kui fotol 1 kasarmuid-barakke näha (foto aastast 2020).

[https://db.esap.ee/uploads/images/thumb/VR-890_19551.jpg] 8.09.2025

1984. aasta konverentsi ajal ööbisime ühes neist näha olevatest kasarmutest, samuti oli meie käsutuses endine meedikute maja (foto 7).

Foto 6: Värskas Põhjalaagri 500-kohaline kasiino ja söökla.

[<https://ajapaik.ee/photo-thumb/107112/800/varska-pohjalaa-gri-kasiino>] 8.09.2025 (hoone on hävinud)

Foto 7: Värskas Põhjalaagri meedikute maja. [https://db.esap.ee/uploads/images/thumb/VR-0890_19546.jpg] 8.09.2025

Foto 8: Põhjalaagri kasarmu nr 3 lähemalt. [<https://visitestonia.com/images/3433363/Nort-Camp-P%C3%B5hjalaager-visit-setomaa-visit-estonia.jpg>] 8.09.2025

* * *

Foto 9: Värskas Kuurortravikeskus (Sanatoorium): ees pikk hoone on hotellikorpus (keskel kaks kõrgemat ja nendest mõlemal pool madalamad hooned), sellega risti on ravikorpus ning hotelli madalama hoone ja parempoolse kõrgema osaga paralleelselt on toitlustamine ja köök, samuti seminariruum, kohvik ja kauplus. Värskas lahe ääres paistab väike sadamakoht, kus seisis mootorlaev „Setoline“, et soovijaile ekskursioone teha (ka meie sõitsime mõnel korral Pihkva järvele ja Piirisaarele. Samas olid ka sõudepaadid ja vesijalggrattad. [<https://www.estonianspas.eu/wp-content/uploads/2013/05/vi-ew-845x244.jpg>] 11.09.2025

Foto 10: Vaade Värskä veekeskusele. [https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/e/ef/V%C3%A4rsk%C3%A4ru_county.jpg/1920px-V%C3%A4rsk%C3%A4ru_county.jpg] 11.09.2025

Foto 11: Vaade osale Värskä veekeskuse atraktsioonidest. [<https://spavarska.ee/wp-content/uploads/2025/06/Veekeeskuse-uldvaade-toodeldud-1-1024x683.jpg>] 11.09.2025

Foto 12: Üks paljudest saunadest. [https://spavarska.ee/wp-content/uploads/2023/01/Varska-kuurortravikeskus_veeparkmees-ja-naine-leilisaunas-41.jpg] 11.09.2025

* * *

Foto 13: Jäneda loss. [<https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:Rf3qr6G1HizfewVwdobQ3HWVz6j26q04061871/20231025132242.jpg@1920w>] 11.09.2025

Foto 14: Jäneda Aidahotell (avatud 2023 sügisel, 12 tuba).

Foto 15: Endise Jäneda sovhoostehnikumi õppehooned, taamal paremal loss.

Foto 16: Jäneda külalistemaja (120 kohta). [https://et.wjaneda-kulalistemaja-006-wikipedia.org/wiki/Jäneda_Sovhoos_tehnikum] 11.09.2025³⁶²

---

³⁶² Jäneda külalistemajas olid konverentsiruumid, saunad, bassein, SPA, hommikusöök. Kui oli meil ka kultuuriprogramm-kontsert, siis toimus õhtusöök külalistemaja kaminaruumis ja saateks oli muusika. Lõunatamised, osaliselt ka õhtusöögid, toimusid Jäneda Mõisa OÜ territooriumil asuvas Musta Täku Tallis. (vt foto 17)
Aastatel 2013–2019 toimusid meie konverentsid just selle maja baasil. 2013 toimus konverentsitöö ka lossis. Nõukogude ajal kui tegutses Jäneda Tehnikum, oli külalistemajas õpilaste ühiselamu.

Foto 17: Musta Täku Tall Jänedal (lõunad konverentsi ajal).³⁶³

Jänedal toimuvad praegu suured ehitus- ja remonditööd: külalistemaja on müüdüd ning seda ehitatakse ümber hooldekoduks. Jänedal avati 2023. aasta sügisel endises Jänedal Mõisa viljaaidas uus Aidahotell. Hotellis on 12 kahekohalist tuba, mille hubane sisekujundus sulandub ajaloolise atmosfääriga. Iga tuba pakub privaatset vannituba ja kaasaegseid mugavusi. Hinnas sisaldub ka hommikusöök. Seega Jänedal pole meil ilmselt võimalik konverentsi enam korraldada, sest Aidahotell³⁶⁴ (foto 14 eespool) on küll uus, kuid kohti vähe (meie konverentsi osalised soovivad sageli üksinda toas olla) ja hinnad kõrgemad (kuni ca kaks korda) kui olid külalistemajas.

* * *

NB! NB! NB!

Kui on tegijaid ja korraldajaid ning osalejaid, siis 2034. aastal täituks 50 aastat esimesest laevakonverentsist ning 2042 ilmuks ajakirja 50. aastakäik (lootuses, et ei teki vaheaegu):

2035 – konverents ja ajakirja 43. aastakäik

2036 – konverents ja ajakirja 44. aastakäik

2037 – konverents ja ajakirja 45. aastakäik

---

³⁶³

[[³⁶⁴ Aidahotell – Jänedal Mõis. \[<https://janedaturism.ee/aidahotell/>\] 1.10.2025](https://www.google.com/imgres?q=j%C3%A4nedal%20musta%20%C3%A4ku%20tall&imgurl=https%3A%2F%2Fwww.puhkuseestis.ee%2Fbw_client_files%2Fpuhkus_cestis%2Fpublic%2Fss_sightseeing_img%2Fmagick.php%2F3375_4508_Musta_Taku_Tall.JPG%3Fresize(320x250)&imgrefurl=https%3A%2F%2Fwww.puhkuseestis.ee%2Fm%3Faction%3Dteenusepaikkujad%26sightseeing_id%3D3375&docid=OMTqOs-2QHJcOM&tbnid=wZ9bfPTrLipBIM&vet=12ahUKEwjBv5am1YCQAxXBKRAIHUr1D4oQM3oECC8QAA..i&w=320&h=214&hc=b=2&ved=2ahUKEwjBv5am1YCQAxXBKRAIHUr1D4oQM3oECC8QAA] 30.09.2025</p></div><div data-bbox=)

2038 – konverents ja ajakirja 46. aastakäik
2039 – konverents ja ajakirja 47. aastakäik
2040 – konverents ja ajakirja 48. aastakäik
2041 – konverents ja ajakirja 49. aastakäik
2042 – konverents ja ajakirja 50. aastakäik

Kuigi, allakirjutanu annab enesele aru, et aastateni 2035 – 2042 on niivõrd palju aega, et võib-olla täna korraldatavad konverentsid on millegi teistsuguste kogunemistega-foorumitega asendunud ning ajakirjade asemel on jälle midagi muud, rääkimata rahvusvahelistest andmebaasidest ning süsteemist ETIS.

* * *